

Ex libris

Mr. M.S. Koppert-van Beek, *Handelen namens een op te richten vennootschap*, Deventer: Kluwer 2003

Stel: u bent inkoper in loondienst van een jong ICT-bedrijf en op een zeker ogenblik krijgt u van uw werkgever te horen dat hij vanwege het snel groeiende aantal opdrachten zijn eenmanszaak wil onderbrengen in een besloten vennootschap. Voor de oprichting zijn al wat voorbereidingen getroffen, maar *for the time being* moet er nog even op naam van de B.V. i.o. ingekocht worden. Gehoorzaam laat u leveranciers voortaan weten dat de door u geplaatste bestellingen van de B.V. i.o. afkomstig zijn. Enige tijd later stapt u over naar een concurrent, omdat het toch niet helemaal botert tussen u en uw baas (die al maanden zelden of nooit op kantoor verschijnt en uw salaris steeds te laat voldoet). Terwijl u net lekker bezig bent bij de concurrent, krijgt u ineens de schrik van uw leven: door de advocaat van de grootste leverancier van uw voormalige werkgever wordt u gesommeerd tot betaling van niet minder dan € 24.789,50 voor aan het ICT-bedrijf geleverde netwerkservern en werkstations. Vertwijfeld vraagt u zich af of hier niet domweg een vergissing in het spel is. Van een vergissing is echter allerminst sprake – de leverancier is bij u aan het goede adres en u hangt in principe ook voor het volle bedrag.

Over dit soort hachelijke gevallen gaat de hier te bespreken dissertatie van M.S. Koppert-van Beek, die in boekvorm als deel 73 is opgenomen in de serie vanwege het Van der Heijden Instituut. Volgens het voorwoord is de grote verdienste van Koppert dat zij ‘in het rechtsvergelijkende deel van haar studie laat zien dat in de rechtsstelsels van enkele omringende lan-

den de problemen dezelfde zijn maar de oplossingen verschillen’. De Nederlandse contractsjurist zal daar misschien anders over denken. Voor hem is de dissertatie waarschijnlijk primair interessant omdat ze een catalogus vormt van zo ongeveer alle casusposities die rondom het handelen namens op te richten vennootschappen denkbaar zijn. En dat zijn er nogal wat, hoewel de relevante bepalingen in Boek 2 BW (art. 93 en 203) in de gemiddelde wettenbundel nauwelijks een halve bladzijde beslaan. Een paar voorbeelden: hoe zit het met de aansprakelijkheid van de actor wanneer hij zich als gemachtigde van een ander presenteert? Zijn de artikelen 2:93 en 2:203 BW überhaupt van toepassing wanneer de oprichting niet plaatsvindt en er eigenlijk ook nooit meer is geweest dan een voornemen om een vennootschap op te richten? Moet de wederpartij per definitie accepteren dat enige opgerichte vennootschap de door de actor aangegane verplichtingen via bekrachtiging tot de hare maakt, zelfs wanneer die vennootschap in niets lijkt op de vennootschap die partijen voor ogen hadden? Op welke manier moeten goederenrechtelijke leveringsformaliteiten worden vervuld wanneer de afnemer een nog op te richten vennootschap is? Voor al deze en vele andere casusposities wordt in een kleine negentig pagina’s telkens meteen een oplossing aangereikt, compleet met vermelding van eventueel afwijkende opvattingen van andere schrijvers. Zelfs procesrechtelijke en internationaal privaatrechtelijke aspecten van het handelen namens een op te richten vennootschap komen aan bod. Door de overzichtelijke hoofdstukindeling is eenvoudig een antwoord te vinden op de meest uiteenlopende vragen. Kopperts beschouwingen over de diverse casusposities zijn bondig en helder geschreven (al worden ze hier en daar ontsierd door vrij ernstige tikfouten en grammaticale missers).

Dat maakt het proefschrift van Koppert om te beginnen tot een welkom en bovenal toegankelijk naslagwerk voor contractsjuristen die niet volledig thuis zijn in het vennootschapsrecht. Maar contractsjuristen zouden Koppert (en zichzelf) tekortdoen wanneer zij dit boek alleen om die reden in huis zouden halen. Naast de genoemde uiteenzettingen over de inhoud en strekking van de artikelen 2:93 en 2:203 BW is in de dissertatie namelijk tevens een lezenswaardige analyse te vin-

den van de verhouding tussen de desbetreffende bepalingen en andere rechtsfiguren. Daarbij passeren achtereenvolgens de artikelen 3:70 (instaan voor volmacht), 3:69 (bekrachtiging bij onbevoegde vertegenwoordiging), 3:67 (handelen namens nader te noemen meester), 6:198 e.v. (zaakwaarneming), 6:254 (derdenbeding), 6:155 (schuldoverneming), 6:159 (contractoverneming) en 6:162 e.v. BW (onrechtmatige daad) de revue.

Juist voor contractenmakers, gewend als ze zijn hun eigen juridische realiteit te scheppen, is het nuttig af en toe de civielrechtelijke context van hun creaties weer eens onder de loep te nemen – om het geheugen op te frissen en de oriëntatie te scherpen. Sterker nog: over enige jaren zou best kunnen blijken dat voor hen de waarde van het proefschrift hoofdzakelijk schuilt in Kopperts uitnodiging haar te volgen op een ronde langs een aantal belangrijke fenomenen van ons commune recht. Als gevolg van de herziening van het zogeheten ‘preventief toezicht’ kunnen vennootschappen inmiddels binnen een paar dagen worden opgericht. Ik voorspel dat er daardoor steeds minder i.o.’s aan het rechtsverkeer zullen deelnemen, zodat de artikelen 2:93 en 2:203 BW ook steeds minder vaak van stal hoeven te worden gehaald. Mocht mijn voorspelling uitkomen, dan biedt het boek van Koppert nog altijd een leesbaar en leerzaam uitstapje waar iedere contractenmaker zijn voordeel mee kan doen.

Mr. M. Uijen